

MINISTERSTWO
ŚRODOWISKA

Tytuł:

***Informacji Ministra Środowiska na temat spalarni odpadów komunalnych
i ich miejsca w systemie gospodarki odpadami***

Cel przedłożenia:

Materiał informacyjny dla

Sejmowej Podkomisji stałej ds. monitorowania gospodarki odpadami

Opracowany przez:

Departament Gospodarki Odpadami w Ministerstwie Środowiska

Zatwierdzony w imieniu Kierownictwa

Resortu Ministerstwa Środowiska przez:

Sławomir Mazurek
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Warszawa, dnia 1 kwietnia 2019 r.

Spis treści

1) Informacje ogólne	3
2) Sytuacja w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi	6
3) Instalacje do termicznego przekształcania odpadów komunalnych i odpadów pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych	10
4) Miejsce spalarni odpadów w systemie gospodarki odpadami komunalnymi	12
5) Podsumowanie	14

1) Informacje ogólne

Odpady komunalne są to odpady wytwarzane w gospodarstwach domowych z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz odpady wytwarzane w handlu detalicznym, przedsiębiorstwach, budynkach biurowych i instytucjach edukacyjnych oraz opieki medycznej i administracji publicznej, o charakterze i składzie podobnym do odpadów wytwarzanych w gospodarstwach domowych.

Podstawowe ramy prawne systemu gospodarki odpadami w Polsce wyznacza przede wszystkim ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2018 r. poz. 992, z późn. zm.), zwana dalej „ustawą o odpadach”. Ustawa ta transponuje do prawa krajowego wymagania prawa Unii Europejskiej zawarte przede wszystkim w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE w sprawie odpadów oraz uchylającej niektóre dyrektywy, dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych (obejmującej tematykę zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom, a także termicznego przekształcania odpadów) oraz w innych dyrektywach Unii Europejskiej z zakresu gospodarki odpadami.

Ustawa o odpadach określa środki służące ochronie środowiska, życia i zdrowia ludzi zapobiegające i zmniejszające negatywny wpływ na środowisko oraz zdrowie ludzi wynikający z wytwarzania odpadów i gospodarowania nimi oraz ograniczające ogólne skutki użytkowania zasobów i poprawiające efektywność takiego użytkowania. W ślad za ww. dyrektywą 2008/98/WE w sprawie odpadów, ustawa o odpadach wprowadza tzw. hierarchię sposobów postępowania z odpadami, określającą priorytety w postępowaniu z odpadami dla wszystkich wytwarzających odpady oraz gospodarujących odpadami, tj:

- 1) zapobieganie powstawaniu odpadów;
- 2) przygotowywanie do ponownego użycia;
- 3) recykling;
- 4) inne procesy odzysku;
- 5) unieszkodliwianie.

Odpady, których powstaniu nie udało się zapobiec powinny zostać odpowiednio zagospodarowane, w szczególności poprzez przygotowanie do ponownego użycia lub recykling. W dalszej kolejności wskazywane są inne procesy odzysku (w tym termiczne przekształcanie odpadów z odzyskiem energii), natomiast unieszkodliwianie (np. składowanie lub termiczne przekształcanie odpadów bez odzysku energii) jest najmniej preferowanym kierunkiem zagospodarowania odpadów.

Zagadnienia związane z gospodarką odpadami komunalnymi szczegółowo reguluje ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2018 r. poz. 1454, z późn. zm.), zwana dalej: „ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach”. Ustawa ustanawia system gospodarki odpadami komunalnymi, w którym to gminy są odpowiedzialne za funkcjonowanie systemu odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych oraz za wprowadzanie na swoim terenie szczegółowych zasad w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych.

Ponadto kierunki polityki Rządu zostały określone przede wszystkim uchwałą Rady Ministrów nr 88 Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2016 r. w sprawie Krajowego planu gospodarki odpadami 2022 (M. P. poz. 784) (Kpgo 2022). Krajowy plan gospodarki odpadami 2022 wyznacza m. in. cele w gospodarce odpadami komunalnymi, takie jak doprowadzenie do funkcjonowania systemów zagospodarowania odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami:

- a) osiągnięcie poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła z odpadów komunalnych w wysokości minimum 50% ich masy do 2020 r.,
- b) do 2020 r. udział masy termicznie przekształcanych odpadów komunalnych oraz odpadów pochodzących z przetworzenia odpadów komunalnych w stosunku do wytworzonych odpadów komunalnych nie może przekraczać 30%,
- c) do 2025 r. recyklingowi powinno być poddawane 60% odpadów komunalnych,
- d) do 2030 r. recyklingowi powinno być poddawane 65% odpadów komunalnych,
- e) redukcja składowania odpadów komunalnych do maksymalnie 10% do 2030 r.

Dokument ten wskazuje ponadto na działania w gospodarce odpadami komunalnymi (w myśl hierarchii sposobów postępowania z odpadami), które powinny zmierzać przede wszystkim w kierunku zwiększenia ilości odpadów selektywnie zebranych u źródła, w szczególności poprzez stworzenie łatwo dostępnej infrastruktury dla selektywnego zbierania różnych frakcji odpadów – np. punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych, czy także poprzez edukację mieszkańców.

Do celów i działań określonych w Kpgo 2022 odnosi się również Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (zwana dalej Strategią), przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 roku. Strategia ta w kwestii dotyczącej gospodarki odpadami odwołuje się do Kpgo 2022 jako podstawowego, obok wojewódzkich planów gospodarki odpadami z planami inwestycyjnymi, dokumentu planistycznego w gospodarce odpadami. Dlatego też do 2030 r. określono w niej następujące działania, spójne z Kpgo 2022:

- gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami;
- rozwijanie recyklingu odpadów;
- maksymalizacja wykorzystywania odpadów jako surowców.

W rozumieniu polityki gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ) odpady są potencjalnym zasobem i powinny być wykorzystywane pod kątem materiałowym, czego efektem jest utrzymanie wyższego poziomu zasobowego surowców na rynku, a jednocześnie zmniejszenie ilości trwale składowanych odpadów. W tym kontekście unieszkodliwianie odpadów (składowanie odpadów, spalanie bez odzysku energii) powinno być potraktowane jako utrata zasobów i przejaw nieefektywności gospodarki przez marnotrawstwo zasobów. Dlatego też spalanie odpadów nie można uznać za działanie zgodne z ideą gospodarki o obiegu zamkniętym, zgodnie z którą jeżeli odpady już powstaną, powinny być traktowane jako surowiec wtórny i być wykorzystane do ponownej produkcji.

Termiczne przekształcanie odpadów

Głównym kierunkiem zagospodarowania odpadów komunalnych w Polsce powinno być przygotowanie do ponownego użycia i recykling odpadów komunalnych. Zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami spalanie z odzyskiem energii jest metodą zagospodarowania odpadów zdecydowanie mniej korzystną niż przygotowanie odpadów do ponownego użycia lub recykling. Spalanie z odzyskiem energii może być oceniane jedynie jako alternatywa dla unieszkodliwiania odpadów (składowanie lub spalanie odpadów bez odzysku energii).

W prawodawstwie krajowym wymagania dotyczące termicznego przekształcania odpadów są szczegółowo regulowane m. in. przepisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2018 r. poz. 799, z późn. zm.), ww. ustawy o odpadach, czy ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2018 r. poz. 2268 oraz z 2019 r. poz. 125 i 534a także przepisami wykonawczymi do tych ustaw, m. in.:

- 1) rozporządzeniem Ministra Rozwoju z dnia 21 stycznia 2016 r. w sprawie wymagań dotyczących prowadzenia procesu termicznego przekształcania odpadów oraz sposobów postępowania z odpadami powstałymi w wyniku tego procesu (Dz. U. z 2016 r. poz. 108);
- 2) rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 1 marca 2018 r. w sprawie standardów emisyjnych dla niektórych rodzajów instalacji, źródeł spalania paliw oraz urządzeń spalania lub współspalania odpadów (Dz. U. z 2018 r. poz. 680);

- 3) rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 października 2014 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów wielkości emisji oraz pomiarów ilości pobieranej wody (Dz. U. z 2014 r. poz. 1542).

Zgodnie z art. 155 ustawy o odpadach, odpady mogą być spalane wyłącznie w instalacjach specjalnie to tego przystosowanych, tj. spalarniach odpadów lub współspalarniach odpadów.

Ustawa o odpadach definiuje spalarnię odpadów zakład lub jego część przeznaczone do termicznego przekształcania odpadów z odzyskiem lub bez odzysku wytwarzanej energii cieplnej, obejmujące instalacje i urządzenia służące do prowadzenia procesu termicznego przekształcania odpadów wraz z oczyszczaniem gazów odlotowych i wprowadzaniem ich do powietrza, kontrolą, sterowaniem i monitorowaniem procesów oraz instalacjami związanymi z przyjmowaniem, wstępnym przetwarzaniem i magazynowaniem odpadów dostarczonych do termicznego przekształcania oraz instalacjami związanymi z magazynowaniem i przetwarzaniem substancji otrzymanych w wyniku spalania i oczyszczania gazów odlotowych.

Za współspalarnie odpadów – uznaje się natomiast zakład lub jego część, których głównym przedmiotem działalności jest wytwarzanie energii lub produktów, w których wraz z paliwami są przekształcane termicznie odpady w celu odzyskania zawartej w nich energii lub w celu ich unieszkodliwiania, obejmujące instalacje i urządzenia służące do prowadzenia procesu termicznego przekształcania wraz z oczyszczaniem gazów odlotowych i wprowadzaniem ich do atmosfery, kontrolą, sterowaniem i monitorowaniem procesów, instalacjami związanymi z przyjmowaniem, wstępnym przetwarzaniem i magazynowaniem odpadów dostarczonych do termicznego przekształcania oraz instalacjami związanymi z magazynowaniem i przetwarzaniem substancji otrzymanych w wyniku spalania i oczyszczania gazów odlotowych.

Instalacje te są projektowane, budowane, wyposażane i użytkowane w sposób zapewniający osiągnięcie poziomu termicznego przekształcania odpadów, przy którym ilość i szkodliwość dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska, odpadów i innych emisji powstających wskutek termicznego przekształcania odpadów będzie jak najmniejsza.

2) Sytuacja w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi

Wytwarzanie odpadów komunalnych

(Źródło: Ochrona środowiska 2018, GUS)

W ostatnich latach odnotowuje się tendencję zwyżkową w zakresie masy odbieranych odpadów komunalnych. W 2017 r. wytworzono 126 mln Mg odpadów, z czego ok. 9,5% stanowiły odpady komunalne (11 968,7 tys. Mg) i odnotowano wzrost wytworzenia o 2,7% w stosunku do roku ubiegłego. Oznacza to zwiększenie ilości wytworzonych odpadów komunalnych na jednego mieszkańca Polski z 303 kg w 2016 r. do 311 kg w 2017 r. Należy jednak przy tym zaznaczyć, że jest to wciąż jeden z najniższych wskaźników wśród krajów europejskich.

Oszacowane w Kpgo 2022 prognozy wytwarzania odpadów komunalnych wskazują na stopniowy wzrost masy wytwarzanych odpadów komunalnych. Prognozowana masa odpadów komunalnych wytwarzanych w 2030 r. może osiągnąć 12 280,37 tys. Mg (dla hipotezy wysokiej) i 11 682,02 tys. Mg (dla hipotezy niskiej).

Zagospodarowanie odpadów komunalnych

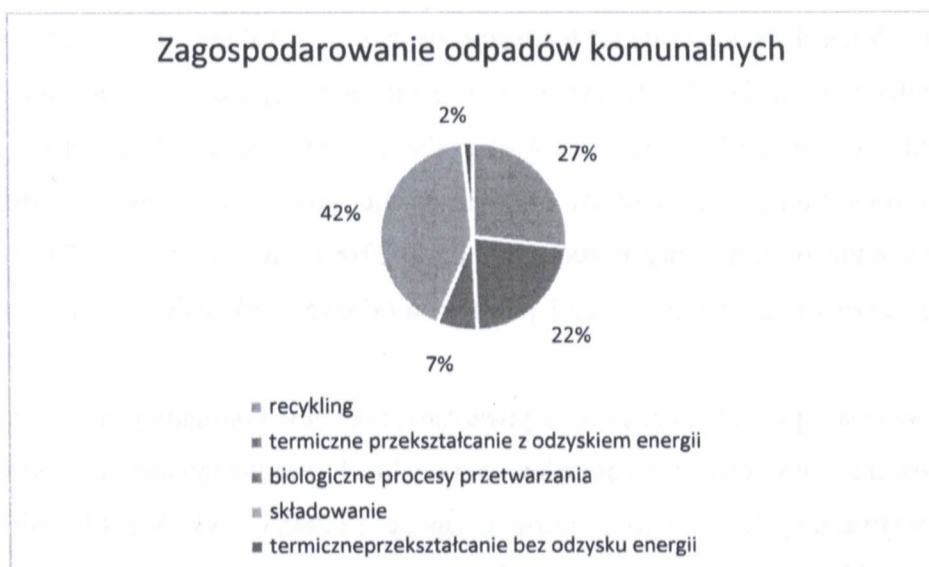
(Źródło: Ochrona środowiska 2018, GUS)

W Polsce z zebranych oraz odebranych w 2017 r. odpadów komunalnych 6,8 mln Mg przeznaczono do odzysku (ok. 57% odpadów wytworzonych), z tego do recyklingu przeznaczono 3,2 mln Mg (27%), do przekształcenia termicznego z odzyskiem energii 2,7 mln Mg (22%), a do biologicznych procesów przetwarzania (kompostowania lub fermentacji) zostało skierowanych 848 tys. Mg (7%).

Do procesów unieszkodliwienia skierowano łącznie 5,2 mln Mg, z czego 5 mln Mg, (42%) odpadów komunalnych wytworzonych przeznaczono do składowania, a pozostałe 0,2 mln Mg (ok. 2%) odpadów komunalnych wytworzonych do unieszkodliwienia przez przekształcenie termiczne bez odzysku energii.

Udział poszczególnych metod przetwarzania odpadów w zagospodarowaniu odpadów komunalnych został przedstawiony na poniższym wykresie.

Wykres 1. Zagospodarowanie odpadów komunalnych w 2017 r.

W poniższej tabeli przedstawione zostało zestawienie ilości odpadów komunalnych wytworzonych w Polsce według sposobu zagospodarowania i województw w 2017 r.

Tabela 1. Ilość odpadów komunalnych wytworzonych, z podziałem wg sposobu zagospodarowania i województw w 2017 r.

Województwa Voivodships	Ogółem Total	Przeznaczone Designated for			
		recyklingu recycling	kompostowania lub fermentacji composting or fermentation	przekształcenia termicznego incineration	składowania landfilling
		w tys. ton in thous. tonnes			
POLSKA POLAND	11969	3199	848	2922	5000
Dolnośląskie	1086	362	71	115	538
Kujawsko-pomorskie	638	144	66	162	266
Lubelskie	440	79	28	127	206
Lubuskie	366	78	29	71	188
Łódzkie	706	203	58	56	389
Małopolskie	1005	254	76	468	207
Mazowieckie	1777	411	101	580	685
Opolskie	314	82	28	63	140
Podkarpackie	464	90	16	173	184
Podlaskie	279	55	16	99	109
Pomorskie	804	164	87	246	307
Śląskie	1601	682	109	112	698
Świętokrzyskie	234	58	8	24	144
Warmińsko-mazurskie	424	82	18	128	195
Wielkopolskie	1194	265	97	381	451
Zachodniopomorskie	639	189	40	118	291

Spalanie odpadów

Zgodnie z danymi z Centralnego Systemu Odpadowego (CSO) w 2017 r. w spalarniach odpadów komunalnych spalonych zostało 849 tys. Mg odpadów, z czego 576 tys. Mg stanowiły zmieszane odpady komunalne (odpady o kodzie 20 03 01), a 272 tys. Mg stanowiły pozostałości z sortowania odpadów komunalnych oraz paliwo alternatywne (odpady o kodzie 19 12 10 i 19 12 12).

Cementownie

Zgodnie z Centralnym Systemem Odpadowym (CSO) w 2017 r. w 10 funkcjonujących w Polsce cementowniach spalonych zostało 1 866 tys. Mg odpadów, z czego 1 221 tys. Mg stanowiły odpady w postaci paliwa alternatywnego (odpady o kodzie 19 12 10), a 91 tys. Mg pozostałości z mechanicznego przetwarzania odpadów (odpady o kodzie 19 12 11* i 19 12 12). Z informacji Stowarzyszenia Producentów Cementu (dane wg stanu na 2016r.) wykorzystywane paliwo alternatywne jest w ok. 70% wytwarzane z odpadów komunalnych. Należy więc stwierdzić, że z masy spalonego paliwa alternatywnego ok. 855 tys. Mg pochodziło z odpadów komunalnych.

3) Instalacje do termicznego przekształcania odpadów komunalnych i odpadów pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych

Spalarnie zmieszanych odpadów komunalnych

Co do zasady pod pojęciem zmieszane odpady komunalne rozumie się odpady reszkowe z gospodarstw domowych, zaklasyfikowane zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1923) pod kodem 20 03 01 Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne.

W Polsce funkcjonuje osiem spalarni odpadów spalających zmieszane odpady komunalne o łącznej nominalnej mocy przerobowej 1 134 tys. Mg/rok. Budowa poniższych sześciu instalacji termicznego przekształcania odpadów komunalnych (ITPOK) była finansowana ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w zakresie Priorytetu II, działanie 2.1 *Kompleksowe przedsięwzięcia z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi ze szczególnym uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych*:

- a) Zakład Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych w Bydgoszczy;
- b) Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Białymstoku;
- c) Zakład Termicznego Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Koninie;

- d) Zakład Termicznego Przekształcania Odpadów w Krakowie;
- e) Zakład Termicznego Unieszkodliwiania Odpadów dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego;
- f) Instalacja Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych w Poznaniu.

Na terenie województwa mazowieckiego od wielu lat funkcjonuje spalarnia odpadów komunalnych zarządzana przez Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania w m. st. Warszawie Sp. z o. o.

Ponadto pod koniec października 2018 r. rozpoczęła eksploatację Instalacja Termicznego Przetwarzania z Odzyskiem Energii (ITPOE) obsługiwana przez PGE GiEK SA Oddział Elektrociepłownia Rzeszów o mocy przerobowej 100 tys. Mg/rok.

W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie oraz nominalne moce przerobowe spalarni zmieszanych odpadów komunalnych.

Tabela 2. Spalarnie Zmieszanych odpadów komunalnych [źródło MŚ]

Lp.	Województwo	Nazwa	Nominalna moc przerobowa [Mg/rok]
1	Wielkopolskie	Miejski Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi Sp. z o.o.	94 000
2	Wielkopolskie	Miasto Poznań	210 000
3	Podlaskie	Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowo-Produkcyjne "LECH" Spółka z o.o.	120 000*
4	Kujawsko-pomorskie	Międygminny Kompleks Unieszkodliwiania Odpadów ProNatura Sp. z o.o.	180 000
5	Małopolskie	Krakowski Holding Komunalny S.A.	220 000
6	Zachodniopomorskie	Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Spółka z o.o.	150 000
7	Mazowieckie	Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania w m. st. Warszawie Sp. z o. o.	60 000
8	Podkarpackie	Instalacja Termicznego Przetwarzania z Odzyskiem Energii (ITPOE) PGE GiEK SA Oddział Elektrociepłownia Rzeszów – I etap	100 000

*- w tym określony przez Marszałka Województwa limit na odpady komunalne zmieszane: 84 000 Mg/rok.

W ramach wojewódzkich planów gospodarki odpadami zaplanowana została budowa kolejnych dwóch spalarni spalających m. in. zmieszane odpady komunalne o łącznej przepustowości 250 tys. Mg/rok. Ponadto zaplanowana została rozbudowa Miejskiego Przedsiębiorstwa Oczyszczania w m. st. Warszawie Sp. z o. o. oraz II etap budowy Instalacji Termicznego Przetwarzania z Odzyskiem Energii (ITPOE) w Rzeszowie.

W związku z powyższym przewiduje się, na podstawie informacji zawartych w planach inwestycyjnych, że nominalna moc przerobowa ww. spalarni odpadów do 2022 r. wzrośnie o dodatkowe 575 tys. Mg/rok. Zatem w momencie zrealizowania tylko tych ww. projektów nominalna moc przerobowa spalarni odpadów mogących przetwarzać zmieszane odpady komunalne w 2022 powinna wynosić 1 709 tys. Mg/rok mocy przerobowych.

Plany budowy innych instalacji termicznego przekształcania odpadów

Plany rozwoju infrastruktury do termicznego przekształcania odpadów komunalnych uwzględnione zostały w planach inwestycyjnych stanowiących załącznik do wojewódzkich planów gospodarki odpadami (wpgo).

W ramach wpgo zaplanowano 35 instalacji termicznego przekształcania odpadów komunalnych i pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych o planowanej łącznej nominalnej mocy przerobowej wynoszącej 1 927 tys. Mg/rok.

Natomiast łączny udział termicznego przekształcania odpadów komunalnych i pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych w prognozowanej masie odpadów wytworzonych, wynikający z zaplanowanych i istniejących inwestycji spalarniowych wraz z uwzględnieniem deklaracji cementowni (łódzkie i śląskie) wynosi ok. 25,7% (licząc do prognozowanej masy wytworzonych odpadów komunalnych w 2020 r.- do ok. 12,66 mln Mg). Warto przy tym zwrócić uwagę, że według informacji Stowarzyszenia Producentów Cementu realne jest również zwiększanie wykorzystania paliwa alternatywnego w cementowniach, co w konsekwencji może wpłynąć na zwiększenie kierowanej do spalania masy odpadów pochodzących z przetworzenia odpadów komunalnych.

4) Miejsce spalarni odpadów w systemie gospodarki odpadami komunalnymi

Kwestie dotyczące udziału termicznego przekształcania odpadów w przetwarzaniu odpadów komunalnych zostały ujęte w Krajowym planie gospodarki odpadami 2022, przyjętym uchwałą Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2016 r. (M.P. poz. 784).

W dokumencie tym, jako jeden z kierunków polityki gospodarki odpadami komunalnymi, wskazano ograniczenie metod termicznego przekształcania odpadów komunalnych oraz pochodzących z przetworzenia odpadów komunalnych do 30% w stosunku do wytwarzanych odpadów komunalnych, w skali kraju oraz każdego województwa. Ograniczenie to wynika z konieczności stosowania w praktyce hierarchii sposobów postępowania z odpadami, maksymalizacji surowcowego wykorzystania odpadów oraz osiągnięcia określonych na poziomie UE bardzo wysokich poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych.

W poniższej tabeli przedstawiono główne cele określone w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylającej niektóre dyrektywy (cele wprowadzone tzw. pakietem odpadowym (*waste package*) – który stanowią cztery dyrektywy unijne nowelizujące łącznie sześć dyrektyw w zakresie gospodarki odpadami).

Tabela 3. Cele w gospodarce odpadami komunalnymi

Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych			
2020 r.	2025 r.	2030 r.	2035 r.
50%	55%	60%	65%

W świetle powyższych wymagań w zakresie gospodarki odpadami, aby móc realizować cele dotyczące osiągnięcia określonych poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych, należy przede wszystkim wspierać i rozwijać selektywne zbieranie odpadów „u źródła” oraz instalacje, które zapewnią efektywne, bezpieczne i zgodne z przepisami prawa przetwarzanie tych odpadów, realizując przy tym w pełni hierarchię sposobów postępowania z odpadami.

Podkreślenia wymaga, że zarówno przepisy krajowe, jak i europejskie (dyrektywy 2008/98/WE w sprawie odpadów) wprost wyłączają z definicji recyklingu odzysk energii i produkcję paliw z odpadów. Z tego też względu termiczne przekształcanie odpadów lub produkcja paliw z odpadów nie przyczynią się do osiągnięcia wymaganych poziomów

przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych i w żadnych okolicznościach nie mogą być uznane za recykling.

Termiczne przekształcanie odpadów z odzyskiem energii powinno stanowić zatem jedynie uzupełnienie systemu gospodarki odpadami komunalnymi, przyczyniając się do ograniczenia ilości odpadów kierowanych na składowiska. Nie powinno natomiast wpływać negatywnie na osiągnięcie poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu. Z tego względu udział tej metody w przetwarzaniu odpadów komunalnych nie powinien przekraczać 30% masy wytworzonych odpadów komunalnych.

Budowa nowych spalarni odpadów na danym terenie oraz przebudowa istniejących ciepłowni w kierunku spełnienia wymagań określonych dla spalarni lub współspalarni odpadów ponad określony limit 30% masy wytworzonych odpadów komunalnych, może uniemożliwić osiągnięcie ww. celów w zakresie recyklingu odpadów.

Należy więc stwierdzić, że możliwości rozwoju rynku spalania odpadów są bardzo ograniczone. Warto zwrócić uwagę, że w ramach tworzenia zasad finansowania inwestycji z zakresu gospodarki odpadami w Polsce ze środków UE, Komisja nie przewiduje finansowania spalarni odpadów w nowej perspektywie finansowej oraz rekomenduje Polsce wprowadzenie specjalnej opłaty środowiskowej dla spalarni odpadów. Takie rozwiązanie jest już stosowane w kilku krajach UE i ma na celu zwiększenie opłacalności ekonomicznej procesów recyklingu, a przez to skierowanie do nich większego strumienia odpadów.

Należy zatem pamiętać, aby instalacje jakimi są spalarnie odpadów traktować przede wszystkim jako instalacje służące domknięciu systemu świadczenia usług komunalnych dla mieszkańców, a nie jako kluczowy element gospodarki odpadami komunalnymi.

5) Podsumowanie

Spalanie odpadów nie może być kierunkiem, w którym podążać powinna gospodarka odpadami komunalnymi. Metoda ta może być jedynie uzupełnieniem systemu gospodarki odpadami, w sposób który nie wpłynie negatywnie na przygotowanie do ponownego użycia i recykling odpadów komunalnych oraz nie zagrazi osiągnięciu przez Polskę poziomów wymaganych przepisami UE. W systemie gospodarki odpadami komunalnymi do termicznego przekształcania odpadów powinny być więc kierowane jedynie odpady, które nie nadają się do recyklingu.

Istotnymi elementami gospodarki o obiegu zamkniętym jest zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców w celu ograniczania wytwarzania odpadów i wspierania szeroko rozumianej zasobooszczędności (zapobiegania marnotrawstwu zasobów).

Działania w gospodarce odpadami powinny skupić się przede wszystkim na zwiększaniu masy odpadów selektywnie zebranych „u źródła”, w tym przez stworzenie łatwo dostępnej infrastruktury dla selektywnego zbierania różnych frakcji odpadów – np. PSZOK, czy także przez edukację mieszkańców. Zwiększenie efektywności prowadzenia selektywnej zbiórki „u źródła”, zdecydowanie wpłynie na zmniejszenie masy i obniżenie kaloryczności odpadów powstających w instalacjach przetwarzających zmieszane odpady komunalne, tj. w instalacjach MBP, co również przełoży się na masę oraz właściwości odpadów kierowanych do termicznego przekształcania odpadów.